

YÜKSEKÖĞRETİMDE İHTİYAÇ ANALİZİ TEKNİĞİNE DAYALI PROGRAM GELİŞTİRME ÇALIŞMASI: ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME DERSİ MODELİ

Arş. Gör. Eren Halil Özberk
Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Muallim Rifat Eğitim Fakültesi
erenozberk@gmail.com

Uzm. Psk. Elif Bengi Ünsal Özberk
Adalet Bakanlığı Personel Eğitim Merkezi
ebengiunsal@yahoo.com

Özet

Bu çalışmanın amacı eğitim fakültesi meslek bilgisi dersi olarak okutulan Ölçme ve Değerlendirme dersi için bir program geliştirmektir. Bu amaçla ilk olarak “Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin İhtiyaç Analizi Formu” oluşturulmuştur. İhtiyaç analizi formu dokuz eğitim uzmanına uygulanmıştır. İhtiyaç analizi sonucu elde edilen bulgular doğrultusunda Ölçme ve Değerlendirme dersinin bir ünitesi için program oluşturulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ölçme ve değerlendirme, program geliştirme, yükseköğretim.

PROGRAM DEVELOPMENT STUDY BASED ON NEED ANALYSIS IN HIGHER EDUCATION: MEASUREMENT AND EVALUATION COURSE MODEL

Abstract

The aim of research is to develop a curriculum for Measurement and Evaluation course which is a vocational course in Faculty of Education. Based on that reason firstly a “Need Analysis form for Measurement and Evaluation” was created by researchers. The need analysis form was applied nine educational specialist. Based on the findings derived from need analysis form, a program for Measurement and Evaluation course was created only for one unit.

Key Words: Measurement and evaluation, program development, higher education.

GİRİŞ

Eğitim kurumları, geçmişte de günümüzde de temeli sağlam atılmasının gereken kurumların başında gelmiştir ve gelecekte de böyle olması beklenir. Eğitim, gençlerin gelecekteki başarılarının temelini oluşturmaktadır. Bu durum eğitime bir dinamizm sağlar. Eğitimde dinamikliği sağlamanın yolları çeşitli boyutlarda tartışılabilir. Konuların bilimselliğinin güncellenmesi, programın uygulanması sonucu elde edilen verilerin değerlendirilip program üzerinde düzeltmeler yapılması birkaç başlıca örnek olarak verilebilir (Demirel, 2006). Dinamikliğin sağlanmasına ilişkin çalışmalar bizi program geliştirme konusuna yöneltir. Program geliştirme, eğitim programının hedef, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme öğeleri arasındaki dinamik ilişkiler bütünü olarak tanımlanır (Demirel, 2006).

Türkiye’de program geliştirme çalışmaları 1924 yılında ilkököl alanında başlamış ve ortaöğretim çalışmaları da ilkököl çalışmaları ışığında yapılmaya devam etmiştir (Tekişik, 1992). Günümüzde de program geliştirme çalışmaları en son 2006 yılında ilköğretimde yapılmış, bu çalışmalar ışığında ortaöğretim programları da yeniden ele alınmaya başlanmıştır. Hem geçmişte hem de yakın zamanda yapılan program geliştirme çalışmalarının ortak yönü ikisinin de en alt öğretim kademesinden başlayıp daha sonra üst kademedeki öğretim

kurumlarına uygulanmasıdır. Ancak burada göze çarpan büyük eksiklik hiçbir program geliştirme çabasının içinde yükseköğretim kurumlarının olmayışıdır. Yükseköğretimde müfredat geliştirmenin gerekliliği son zamanlarda sorgulanmaktadır (Wolf, 2007). Wolf (2007), gelişen dünyada toplumun taleplerini çağın koşullarına uygun olarak karşılamak için, toplumun mimarı olan eğitim programlarının eğitim kurumlarının her seviyesinde dinamik bir yapıya sahip olması gerektiğini belirtmiştir. Değişen koşullara hızla uyum sağlayabilme yeteneği olarak tanımlanan zekânın işlenip işlevselleştirmesinde, eğitimin payı tartışmasız kabul edilmektedir. Bu bağlamda, eğitimde hızla değişen koşullara uyum sağlama zorunluluğu kaçınılmazdır. 1998 yılında temelleri atılan Bologna süreci, yükseköğretimde değişen koşullara uluslararası uyum sağlanması konusunda önemli bir adım atmıştır. Bologna sürecinin temel amacı Avrupa’da ortak bir yükseköğretim alanı yaratmaktır (Adelman, 2009). Bu kapsamda; kolay anlaşılır ve birbirleriyle karşılaştırılabilir yükseköğretim diploma ve/veya dereceleri oluşturmak üzere Avrupa’daki tüm yükseköğretim kurumlarında ders ve program içeriklerin yeniden düzenlenmesi ve belirli bir standarda ulaşmasını hedeflemiştir. Bu süreçten Türkiye’de etkilenmiş, yükseköğretim müfredatlarını Bologna sürecinin gereksinimleri doğrultusunda değiştirmeye başlamıştır.

Bologna sisteminin olumlu ve olumsuz yönleri olduğu tartışmaları sürmektedir (Önal, 2010). Ancak burada değinilmek istenen temel nokta süreç ile birlikte yükseköğretim kurumlarında da mesleğe yönelik eğitim programları hazırlanmasının olumlu olup olmayacağı konusudur. Mesleğe yönelik eğitim programını (vocational curriculum) diğer müfredatlardan ayıran belli başlı noktalar vardır. Mesleğe yönelik eğitim programı hazırlanırken öğrencinin eğitimi sırasında gösterdiği başarıyı hedef belirlemek tek başına yeterli değildir. Mesleğe yönelik müfredatın başarısını ölçerken öğrencinin; eğitimdeki başarısının yanı sıra, bu başarının ona iş hayatında kazandırdıkları ve gösterdiği performansı da göz önünde bulundurmaya zorunludur (Finch ve Crunkilton, 1999). Böylece programın iyileştirilmesi ve eksik yönlerinin giderilmesi daha kolay olacaktır. Müfredat bir takım mesleki teorik bilgilerin öğretimiyle sınırlı değildir. Geliştirilen program öğrencinin, her biri mezuniyet sonrasında iş sahibi olabilmesiyle doğrudan ilgili olan; bilgilere, becerilere, davranışlara ve değerlere sahip olmasına yardımcı olur. Mesleki eğitim ortamının öğrencinin ilerideki iş hayatının gerçekçi bir kopyası olarak düzenlenmesi, öğrencinin teorik gelişimine, becerilerini uygulamaya dönüştürmesine de katkıda bulunacaktır.

Amaç

Bu araştırmanın amacı eğitim fakültelerinde meslek bilgisi olarak okutulan Ölçme ve Değerlendirme dersi için bir program geliştirmektir. Yükseköğretimde son zamanlarda Bologna süreci sayesinde standartlar oluşturulmaya çalışılmaktadır ancak ortak bir paydada buluşulamamaktadır. Bu amaçla Ölçme ve Değerlendirme dersi için yükseköğretim kurumlarınca uygulanmasını hedeflediğimiz bir program için ihtiyaç analizi yapılmış ve elde edilen bulgular doğrultusunda program hazırlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırmada günümüz yükseköğretim kurumlarında okutulan Ölçme ve Değerlendirme dersinin kalitesinin geliştirilmesi, daha nitelikli öğretimin gerçekleşmesi için öğrenme-öğretme sürecinin düzenlenmesi, bireysel farklılıkların göz önüne alınması gibi konuları içerdiğinden nitel bir araştırmadır. Araştırmada nitel araştırma tekniklerinden yapılandırılmış görüşme tekniği uygulanmıştır. Bu teknik ile katılımcılar tarafından uzman görüşlerine dayalı olarak hazırlanan görüşme soruları görüşme sırasında araştırılan kişilere kısmi esneklik sağlayacak şekilde sorulmuştur.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu; dört Ölçme ve Değerlendirme, iki Program Geliştirme alan uzmanı ve yükseköğretimde Ölçme ve Değerlendirme dersini en az bir dönem yürütmüş üç uzman olmak üzere toplam dokuz uzman oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada; ilk olarak Ölçme ve Değerlendirme dersine ilişkin program geliştirme ihtiyacını ortaya çıkarmaya yönelik, araştırmacılar ve program geliştirme uzmanları tarafından hazırlanan ve açık uçlu sorulardan oluşan “Ölçme Değerlendirmeye İlişkin İhtiyaç Analizi Formu” kullanılmıştır. Uygulamada hem anket tekniği hem de görüşme tekniği uygulanmış ve değerlendirmeler uzmanlar ve uygulayıcı tarafından yapılmıştır.

İkinci aşamada ihtiyaç analizi sonuçlarına ve uzman görüşlerine dayanarak araştırmacılar tarafından hazırlanan “Ölçme ve Değerlendirme Dersi İçin Konu Başlıkları Uygunluk Formu” uygulanmıştır. “Ölçme ve Değerlendirme Dersi İçin Konu Başlıkları Uygunluk Formu” daha önceden belirlenen kazanımlar göz önüne alınarak, Ölçme ve Değerlendirme alanındaki kitaplar incelenerek oluşturulmuş ve çalışma grubu tarafından doldurulmuştur.

BULGULAR

İlk soruda uzmanlara “**Ölçme ve Değerlendirme dersi için bir program geliştirilmesine ihtiyaç var mıdır? Neden?**” sorusu yöneltilmiştir. İhtiyaç analizi çalışmalardan elde edilen sonuçlar doğrultusunda yükseköğretimde program geliştirme ihtiyacının bu güne kadar ortaya çıkmadığı ancak bugünden sonra planlı ve programlı bir eğitim için olması gerektiğini vurgulanmıştır. Bir uzman “*Derslerde birim kavramından bahsederken eşitlik, genellik ve kullanışlıktan bahsederiz. Eğer işleyen bir programımız olsa idi bu kavramları kendi dersimizde de uygulayabilirdik. Ancak var olan durumda bu 3 ifadeden bahsedemeyiz. Benim işlediğim içerik ile başka yerde işlenen içerik aynı olmaz ise eşitlik de sağlanmaz genellik de.*” şeklinde yorum getirmiştir. İlk sorudan edindiğimiz genel izlenimle Ölçme ve Değerlendirme dersine ait programın geliştirilmesi gerekliliğinin altı nedenleri ile çizilmiştir. Böylece bir program geliştirilmesine uzmanların görüşüne dayanarak ihtiyaç olduğu ortaya çıkmıştır.

İkinci soruda uzmanlara “**Bologna süreci kapsamında tanımlanan Ölçme ve Değerlendirme dersi içeriği hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?**” sorusu yöneltilmiştir. Araştırmaya katılan uzmanların herbiri içerik hakkında bilgi sahibi değil iken üniversitelerde oluşturulmaya çalışılan Bologna süreci çalışmalarını önemli olarak görmektedirler. Bir uzman “*Samimi olmak gerekirse ben Bologna içeriğini kendim hazırlamadım, bölümdeki araştırma görevlileri hazırladılar.*” diye belirtmiştir. Başka bir uzman ise “*Bologna içerikleri iş yüklerine göre hazırlanması gerekir fakat tamamen uygulama olmadan öngörüsüz şekilde doldurmak zorunda kaldık. Öğrencilerden ders ile ilgili dönütler alıp hazırlamam gerekiyordu ama buna zamanım yoktu.*” görüşünü belirtmiştir. Başka bir uzman ise Bologna ders içeriğini incelediğini, içerikte sadece konu başlıklarının bulunduğunu ama kazanımlara yer verilmediği ve kazanımlara yer verilmemesi yüzünden de sadece konu başlıklarının pek bir işe yaramadığı görüşünü belirtmiştir. İkinci sorudan elde edilen bulgulara göre Bologna süreci kapsamında hazırlanan ders formları uzmanlar tarafından pek dikkate alınmamıştır. Bunun birinci nedeni önemsiz görülmesi olurken ikinci nedeni ise hazırlanan içeriğin amaca hizmet etmediği düşüncesidir. Buradan anlaşılacağı üzere Bologna ders formları Ölçme ve Değerlendirme dersi programı için bir alternatif oluşturulamakta, program hazırlanması gerekliliği önemini korumaktadır.

Üçüncü soruda katılımcılara Ölçme ve Değerlendirme dersinde olması düşünülen kazanımlar alt alta listelenmiştir ve bu kazanımların “**hangileri önemlidir?**”, “**hangileri düzeltilmelidir?**” veya “**eklemek istedikleriniz nelerdir?**” soruları sorulmuştur. İhtiyaç analizi formundaki kazanımların çoğu uzmanlardan olumlu görüş almış, birkaç kazanımda binişiklik, birkaçında ise birden fazla özeliği ölçene rastlanmış, öneriler sonunda bu kazanımlar Ölçme ve değerlendirme uzmanlarının görüşleri de alınarak düzeltilmiş ve geliştirilmiştir. Ayrıca sıralanan listede olmayan birkaç kazanım da uzmanların tavsiyesi ile listeye eklenmiştir.

Dördüncü soruda uzmanlara “**Ölçme ve Değerlendirme kaynak kitapları ile ilgili görüşleriniz nelerdir? Eksiklikleri ve fazlalıkları nelerdir?**” sorusu sorulmuştur. Bu soru uzmanların en çok üzerlerinde durdukları soru olmuştur. Ders kitapları konusunda en büyük iki eleştiri kitapların birincil kaynak olarak hazırlanmamış olması ve derleme bilgiler içermesi üzerinde toplanmıştır. Kitapların konu kapsamlarında da tam bir keyfiliğin hâkim olduğu belirtilmiştir. Bir uzman “*Dersin kapsamına girecek konuların belirlenmesi bir yana, kapsama girdiği düşünülen konuların isimlendirilmesinde de farklılıklar vardır. Örneğin bir kaynak kitap “Eğitim Sistemimizde Yaygın Olarak Kullanılan Test Türleri” konu başlığını kullanıp bu konuyu 1 haftada işlerken, bir başka kitapta her bir test türü için ayrı konu başlığı oluşturulmuştur.*” diye belirtmiştir. Bu bilgiler doğrultusunda katılımcıların da istekleri ile Ölçme ve Değerlendirme dersine ilişkin konu başlıklarının standart bir hale getirilmesi adına alan yazına ait tüm kitapların içeriğine bakılarak bir anket oluşturulmuş ve konu başlıklarının hangilerinin uygun olup hangilerinin uygun olmadığını ve sebeplerini yazmalarını istenmiştir. Bu forma “Ölçme ve Değerlendirme Dersi İçin Konu Başlıkları Uygunluk Formu” olarak isimlendirilmiştir. Katılımcılar daha önceden belirlediğimiz kazanımlar doğrultusunda bu formdaki konu başlıklarının hangilerinin uygun olup olmadığı ile ilgili görüşlerini belirtmişler ve Ölçme ve Değerlendirme dersine ait 14 haftalık konu başlıkları belirlenmiştir.

Beşinci olarak da **“Ölçme ve Değerlendirme dersinin hedefi şu an nedir ve gelecekte ne olmalıdır?”** sorusu uzmanlara yöneltilmiştir. Bir uzman *“Günümüz öğretim-öğrenme etkinliklerinde yer alan eğitimsel ve psikolojik süreçlerin değerlendirilmesi, hızla değişen dünyamızda giderek daha çok önem kazanmaktadır. Buna paralel olarak, ölçme ve değerlendirmenin, eğitim, psikolojik hizmetler ve eğitim politikalarındaki rolü de daha sık vurgulanmaya başlanmıştır. Gelecekte ortaya çıkacak eğitim- öğretim gereksinimlerine cevap vermek için ölçme bilimi ilerleyen dinamik bir alan olma yolunda ilerlemeli ve uzman kişilerin ellerinde büyümelidir.”* yorumunu yapmıştır. Bir başka uzman, *“Bir bilim dalı olarak ölçme ve değerlendirmenin gelişmesi sağlanmalı, bu alanda çalışan akademisyen ve uzmanlar arasındaki bilgi dolaşımını kolay ve tez ulaşılabilir hale gelmelidir. Yeni ölçme araçlarının geliştirilmesine öncülük etmede lisanstan mezun olan öğretmenlerimizin de payının olması gerektiği göz ardı edilemez. Çünkü ölçmeciler olarak yaptığımız çalışmalar, öğretmenlerin pratiklerine uygun şekilde ve onlara hizmet edecek şekilde düzenlenmektedir. Bizlere düşen ölçme araçlarını iyileştirerek, uygulama, puanlama ve yorumlama ile ilgili işlem ve uygulama yapabilen bireyleri mezun etmektir.”* Başka bir uzman *“Ölçme ve Değerlendirme işlemi teoride kalacak şekilde öğretilecek bir ders olmamalıdır. Öğrencilerimizi mezun ediyoruz ama test hazırlayıp hazırlamadıkları konusunda bir fikrimiz olmuyor. Bu çocuklar mezun olduklarında her biri öğrencilerini sınav yapıyor yaptığı sınavlara göre not verip değerlendiriyor. Bu yeterliliğe sahip mi o öğretmen? Benim burada endişelerim var.”* diye belirtmiştir. Katılımcı bu endişeden yola çıkarak Ölçme ve Değerlendirme dersinin uygulamalı olarak yapılmasını önermiştir. *“Her öğretmen adayı en az bir test hazırlamalı ve bunu uygulamalı olarak öğrenmelidir. O yüzden Ölçme ve Değerlendirme dersi de tamamıyla pratik olmaktan çok uygulamaya da dönük olmalıdır. Belki hazırlayacağınız programda buna da yer vermeniz gerekmektedir.”*

Programın son iki basamağını oluşturan etkinlikler ve sinama durumları hakkında bilgi almak için sorulan **“Ölçme ve Değerlendirme dersinde konularla ilgili etkinlik önerileriniz nelerdir? Bu konular kapsamında sinama durumları nasıl yapılmalıdır?”** sorusuna katılımcılar derinlemesine cevap verememişlerdir. Etkinlikler konusunda çok boyutlu şekilde bir öneri uzmanlar tarafından verilememiştir.

Son olarak **“Ölçme ve Değerlendirme dersi programının hazırlanmasında beklentileriniz nelerdir?”** sorusuna cevaben, ulusal nitelikte bir programa katkı vermekten gurur duyacakları belirtmişler ve bu konuda her türlü yardıma hazır olduklarını bildirmişlerdir. Bir uzman, hazırlanacak programın gerekliliğini önemle belirtmesine rağmen, etkililiği konusunda yine herkesin kendince çözüm yolları üreteceğini bildirmiştir.

Araştırmmanın son aşamasında ihtiyaç analizi çalışmaları sonucunda elde edilen verilere dayanarak Ölçme ve Değerlendirme dersi için bir taslak program hazırlanmıştır. Taslak program sadece bir konu başlığı için hazırlanmıştır. “Ölçme Aracında Bulunması Gereken Nitelikler” ünitesi için öneri program formu Ek’te verilmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırma sonucunda yükseköğretimde program geliştirme ihtiyacının bu güne kadar ortaya çıkmadığı ancak bugünden sonra planlı ve programlı bir eğitim için olması gerektiğini vurgulanmıştır. Ölçme ve Değerlendirme dersine ait programın geliştirilmesi gerekliliğinin nedenleri belirtilmiştir. Bu sayede Ölçme ve Değerlendirme dersine ait bir program geliştirilmesine ihtiyaç olduğu ortaya çıkmıştır. Araştırmaya katılan uzmanların tümü içerik hakkında bilgi sahibi değil iken üniversitelerde oluşturulmaya çalışılan Bologna süreci çalışmalarını önemli olarak görmekteyler ancak Bologna süreci kapsamında hazırlanan ders formları içeriğinin amaca hizmet etmediği düşünülmektedir. Bologna ders formlarının Ölçme ve Değerlendirme dersi programı için bir alternatif oluşturmadığı bu yüzden bir program hazırlanmasının gerekliliği vurgulanmıştır. Ölçme ve Değerlendirme dersine ait ders kitapları konusunda birçok sorun ortaya konulmuş ve mevcut kitapların birincil kaynak olarak hazırlanmamış olması ve derleme bilgileri içermesinin olumsuz bir durum olduğu ifade edilmiştir.

İlk olarak ihtiyaç analizi yapıp programa ihtiyacın olup olmadığını, var olan Bologna ders akış şemalarının eksikliklerini, dersin kapsamını ve dersin önemini açığa çıkarıcı sorular uzmanlara yöneltilmiştir. Alınan cevaplar doğrultusunda var olan kazanımların bir kısmı değiştirilmiş ve yeni kazanımlar eklenmiştir. Dersin içeriği ile ilgili ortaya çıkan belirsizlik bir anket yardımı ile uzmanlardan görüş alınarak standartlaştırılmaya çalışılmıştır. Son

aşamada ise bir konuya ait öğrenme yaşantıları düzeneği oluşturulmuştur. Araştırma bazı sınırlılıklar içermektedir. Hazırlanan program tasarısında dersin kazanımları, içeriği, etkinlikleri ve ölçme-değerlendirme aşamaları bulunmaktadır. Öneri program tasarısı zaman kısıtlaması nedeniyle sadece bir konu üzerinden hazırlanmıştır. Yeterli zaman ve imkân ile her konu için öneri program tasarısı hazırlanmalıdır. Uzman görüşleri alınırken Ölçme ve Değerlendirme uzmanı olmayıp, bu dersi en az bir dönem lisans düzeyinde yürütmüş kişilerin de görüşü alınmıştır. Bu durum programın işevurukluğu için önem oluşturmaktadır. Bu durumda olan öğretim üyelerinin de örnekleme uygun olarak seçilip program hakkında görüşleri ayrıntılı şekilde alınmalıdır. Programda etkinlik ve ölçme-değerlendirme kısımları zaman kısıtlaması ve uzmanlara ulaşmanın zor olması nedeniyle programı hazırlayanlar tarafından geliştirilmiştir. Bu aşamada bir program geliştirme uzmanı ve öğretim yöntem ve teknikleri konusunda uzman olmuş kişilerin de görüşü alınmalıdır.

KAYNAKÇA

Adelman, C. 2009. *The Bologna Process for U.S. Eyes: Re-learning Higher Education in the Age of Convergence*. Washington, DC: Institute for Higher Education Policy.

Atılğan, H. (Ed.) (2009). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Anı yayıncılık. Ankara.

Baykul, Y. (2000). *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme: Klasik Test Teorisi ve Uygulaması*, ÖSYM Yayınları, Ankara.

Berberoğlu, G. (2006). *Sınıf İçi Ölçme ve Değerlendirme* Morpa Kültür Yayınları.

Çobanoğlu Aktan, D. ve Çepni, Z. (2010). Ölçme ve değerlendirme dersi kapsamı ve gereklilikleri hakkındaki uzman ve öğretmen görüşleri: pilot çalışma, *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 1(2), 85 – 92.

Demirel, Ö. (2006). *Eğitimde Program Geliştirme*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Ertürk, S. (1993). *Eğitimde Program Geliştirme*, Ankara, Meteksan.

Finch, C. R. ve Crunkilton, J. R. (1999). *Curriculum Development in Vocational and Technical Education: Planning, Content, and Implementation (5th Edition)*. Allyn & Bacon

Güler, N. (2011). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Pegem Akademi Yayınları, Ankara.

Kelecioğlu, H., Gelbal, S. (2007). “Öğretmenlerin Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri Hakkındaki Yeterlik Algıları ve Karşılaştıkları Sorunlar”. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 135–145.

MEB (1996). *Program Hazırlama ve Geliştirme Kılavuzu*, Ankara, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Yayını No:1

Önal, N., E., (2010). *Bologna Süreci Sorgulanıyor AB'nin Akademik Tahakkümünün Sosyalist Tahlil, Eleştiri ve Reddiyesi*. Yazılama Yayınevi. İstanbul.

Özçelik, D. A. (2010). *Ölçme ve Değerlendirme*, Pegem Akademi Yayınları, Ankara.

Tekışık, H.,H. (1992). Öğretmenler Toplumda Layık Oldukları Statüye Nasıl Kavuşur? *Çağdaş Eğitim Dergisi*. Sayı:175

Tekin, H. (1991). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Yargı Yayınları.

Turgut, M.Fuat (1997). *Eğitimde Ölçme Değerlendirme Metodları*, Yargıcı Matbaacılık (Onuncu Baskı), Ankara.

Wolf, P. ve Hughes J. C., (2007). *Curriculum Development in Higher Education: Faculty-Driven Processes & Practices: New Directions for Teaching and Learning*. Wiley Periodicals

Varış, F. (1996). *Eğitimde Program Geliştirme*, Ankara: Alkım Yayıncılık.

Ek. Ölçme ve Değerlendirme Dersi için Öneri Program

Ölçme ve Değerlendirme Dersi

PROGRAM ŞABLONU

Öğretim Görevlisi	
Adı, Soyadı	
Üniversite	
Fakülte	
Bölüm	
Bölüm Bilgisi	
Bölüm Başlığı	: Ölçme Araçlarında Bulunması Gereken Nitelikler
<i>Bölüm için açıklayıcı ya da yaratıcı bir ad :</i>	Hatasız Ölçme Olmaz
Bölüm Anlatılmadan Önce Sorulabilecek Sorular:	
Güvenilir olmadığını düşündüğünüz bir sınava girdiniz mi? Sizce neden güvenilir değildi?	
Geçerli olmadığını düşündüğünüz bir sınava girdiniz mi? Sizce neden geçerli değildi?	
Dersin Adı	
Ölçme ve Değerlendirme	
Sınıf Düzeyi	
İşlenmesi için Gerekli Ortalama Süre	
6 DERS SAATİ (2 HAFTA)	
Ünitenin Temelleri	
Hedeflenen İçerik (Konu Başlıkları)	
Öğrenciler, farklı testlerin, hangi koşullarda hazırlanmış oldukları betimler.	
Öğrenme Amaçları/Çıktıları (Kazanımları)	
<ol style="list-style-type: none"> 1) Bir ölçme aracında bulunması gereken özellikleri tanımlar. 2) Güvenirliğin ne olduğunu açıklar ve örnek verir. 3) Güvenilir ölçme sonuçları elde edebilmek için neler yapılması gerektiğini tartışır. 4) Ölçme araçlarının güvenilirliğini kestirebilme yöntemlerini açıklar. 5) Standart hatayı tanımlar. 6) Bir ölçme aracından elde edilen puanların belirli olasılıklarda güven aralığını hesaplar. 7) Geçerliğin ne olduğunu açıklar ve örnek verir. 8) Güvenirlik ve geçerlik arasındaki ilişkiyi açıklar 9) Kullanışlığın ne olduğunu açıklar. 	

Ölçme ve Değerlendirme Dersi

Öğretim Programı Tasarım Soruları					
Temel Soru		<i>İyi hazırlanmış bir test nasıl olmalıdır?</i>			
Ünite Soruları		<i>Bir ölçme aracında geçerliğin önemi ne olmalıdır?</i> <i>Bir ölçme aracında güvenilirliğin önemi ne olmalıdır?</i>			
İçerik Soruları		<i>Geçerliği belirleme yöntemleri neler olmalıdır?</i> <i>Güvenirlilik belirleme yöntemleri neler olmalıdır?</i> <i>Kullanışlık nasıl belirlenir?</i>			
Etkinlik Planı					
Etkinlik Zaman Çizelgesi					
Proje Başlamadan Önce		Öğrenciler Projelerini Gerçekleştirmek için Çalışırken		Proje Tamamlandıktan Sonra	
<u>Yazılı Etkinlikler</u> Öğrencileri, yeni içerikle ilgili önceden bildiklerini yazmaya ve yansıtmaya teşvik eden etkinliklerdir. Bunlar; testlerin olması gereken özellikleri ve eksiklerinin neler olabileceği konuları olabilir. Beyin fırtınası Soru sorma	<u>Bil-Merak Et-Öğren Şemaları (K-W-L)</u> Öğrencilerin ön bilgilerini etkinleştirmek, amaçlar belirlemek ve bir konudan toplanan yeni bilgileri kaydetmek için kullanılan bir öğretim tekniğidir.	<u>Düşünme Etkinlikleri</u> Öğrencilere tahminde bulunma, fikirleri listeleme, sıralama ve ön bilgilere dayanarak mukayeseler yapma fırsatı vererek düşüncelerini etkinleştiren etkinliklerdir.	<u>Kavram Haritası</u> Öğrenciler konu içindeki kavramları çıkartır ve bu kavramlar arasındaki ilişkileri iki boyutlu olarak gösterir.	<u>Tartışmalar</u> Öğretmen-öğrenci ve bütün sınıf tartışmaları, onların sözel olarak fikirlerini paylaşma ve görüşlerini tartışma fırsatlarına olanak sağlayarak, öğrencilerin ön bilgilerini etkinleştirmenin mükemmel yollarıdır.	Öğrencilerin anlayıp anlamadıklarını ve becerilerini değerlendirecek, üstbilgi cesaretlendirecek, gelecek eğitimler için öğrenci gereksinimlerini belirleyecek değerlendirme aracı

Ölçme ve Değerlendirme Dersi

Ölçme ve Değerlendirme
<i>Bořluk doldurma sınavı ile kavramların yoklanması</i> <i>Sözlü sınavlar ile konu eksikliklerinin derinlemesine analizi</i> <i>Çoktan seçmeli testlerle konu eksikliklerini ve öğrenme güçlüklerini ortaya çıkarıcı izleme testleri</i>
Konu Ayrıntıları
Önkoşul Becerileri
<i>Öğrenciler önceden değinilen "Ölçmede Hata" ve "Ölçme ile ilgili Temel Kavramlar" konularını iyice özümsemiş olmalıdırlar.</i>
Öğretim (Öğrenme ve Öğretme) Süreçleri
<i>Öğretim süreçlerinin açık bir resmi- öğrenci etkinliklerinin kapsamı ve sırasının açıklanması ve öğrencilerin kendi öğrenmelerini planlamaya nasıl dahil edileceği.</i>
Öğrenciler gruplara ayrılır, konuda belirtilen açıklamaları, verilen kazanımları, önerilen etkinlikleri "gösterip yaptırma yöntemi" ni kullanarak uygularlar ve tespit ettikleri sonuçları değerlendirir.
Güvenirlik ve geçerlik kestirimilerini kendi başına yapar bununla ilgili basit düzeyde bilgisayar programlarından yararlanır.Bulduđu sayısal değerini yorumlar.

Ölçme ve Değerlendirme Dersi

Bireysel Farklılıklara Yönelik Destek		
Özel ihtiyaçları olan (engelli) öğrenci	Görme engelli öğrencileri, diğer duyu organlarından yararlanarak işlemler yapabilmeye yönlendirmek. İşitme engelli öğrencileri, diğer duyu organlarından işlemler betimlemeler yapabilmeye yönlendirmek.	
Öğrenme güçlüğü çeken öğrenci		
Üstün zekalı ya da yetenekli öğrenci	Öğrenme yaşamlarında birebir karşılaştıkları bir test üzerinde geçerlik ve güvenilirlik hakkında fikir yürütmek.	
Konu için Gerekli Kaynaklar ve Malzemeler		
Teknoloji – Donanım (Kullanmayı düşündüğünüz aracın yanındaki kutuya tıklayın)		
☐ Fotoğraf Makinası	☐ Lazer Disk	☐ VCR
☒ Bilgisayarlar	☒ Yazıcı	☐ Video Kamera
☐ Digital Foto. Makinası	☒ Yansıtma Sistemi	☐ Video Konferans Sistemi
☐ DVD Oynatıcı	☐ Tarayıcı	☐ Diğer
☒ İnternet Bağlantısı	☐ Televizyon	
Teknoloji – Yazılım (Kullanmayı düşündüğünüz yazılımın yanındaki kutuya tıklayın)		
☒ İşlem Tablosu	☒ Görüntü İşleme	☐ Web Sayfası Geliştirme
☐ Masaüstü Yayıncılık	☒ Web Tarayıcı	☐ Kelime İşlemci
☐ E-posta	☒ Çokluortam	☐ Diğer
☐ CD üzerinde ansiklopedi		
Basılı Malzemeler	<i>Kaynak kitaplar</i>	
Sarf Malzemeleri	<i>Kalem, defter.</i>	
İnternet Kaynakları		
Diğer Kaynaklar		